

Fjorton dagar på Finnmarksvidda

Av Mats Ädel

Det är som man är nyförälskad, fnittrig som om man andats in en hel tub med lustgas, ständigt på en annan plats, en annan planet än det faktum man befinner sig i, liksom viktlöst svävande som en astronaut på månen, där det som är tungt inte väger någonting och det som är dåligt blir det motsatta. Ögonen är blanka och i dem vilar ett ständigt leende. Inte konstigt att jag då och då kommer på mig visslandes till någon Ledin-låt utan att ens bli generad. Något som var det sista jag skulle göra i mina sinnens fulla bruk.

De sista dagarna på arbetet innan semestern känns inte alltid så, men när en exklusiv och 14 dagar lång fiskesemester till härliga Finnmarksvidda stundar är känslan ett faktum. Ett års mentala förberedelser är över. Ett års flugbinderi skall testas i vattnet. Frågorna bubblar som den nyförälskade känslan inom mig, kommer jag fånga någon drömfisk, det vill säga en harr på 2 kg? Hur blir vädret? Var kommer vi att bo? Vilka insekter finns i vattnen där? Vilka flugor kommer fisken att hugga på? Kommer jag och Fredrik "Lubben" Orvehag träffa några trevliga personer på resan? Med så många frågor går det inte att koncentrera sig på arbetet trots dess allvar.

Sms från vidda Hjälp !

Vi är i nöd ismopupporna är sönder-tuggade och vi är omringade av så mycket storharr att vi inte vågar vada i land - Med vänlig hälsning Mats och Fredrik

Vi känner alla igen honom. Han som inte får någon fisk av värde i andras sällskap, men så fort han fiskar ensam, eller bakom nästa krök, har han fått jättestor fiskar och tappat ännu större. Och när någon frågar honom om bildbevis på sin fångst är kameran antingen

Han har smugit som en indian från de nu helt dimbelagda bergen och framstår som en spökfiskare där han ligger till synes ovetande om min närvaro. Våra blickar möts. Jag nickar till honom och han nickar tillbaka båda aningen besvikna över den andres närvaro då nacken inte är tillräckligt stor för två fiskare. Vi säger ingenting till varandra, som två öringar fastän på torra land ligger vi vid varsin gömd ståndplats, alldeles stilla och noggrant iakttar omgivningens alla detaljer. Vi vet att det finns föda i form av mycket fin fisk vid nacken. Men ännu har ingen av oss sett något tecken som kan tyda på att den rätta stunden är inne för att lämna våra trygga gömställen för vår nattliga jakt på öppet vatten. Minuterna går medan vi ligger stilla, då vattnet är dött. Jag inser att jag har en sämre ståndplats än spökfiskaren, då han ligger fem meter från älven och jag 20 meter från honom.

Ett obetydligt harrvak ger spökfiskaren det tecken han väntat på. Han reser sig upp långsamt och i ännu lägre fart smyger han ut i vattnet, så försiktigt att man kunde tro att han som ett övernaturligt väsen kunde gå på det. Han smyger långsamt fram och ställer sig bakom en sten, där ljudet av hans fötter blir mindre än uti strömmen för den nedströms stående fisken. Jag fortsätter att studera honom. Varje liten vakring studerar spökfiskaren med största noggrannhet. Varje liten rörelse på vattnet analyseras. Bakom eller framför varje större sten i nacken vet han, liksom jag, att i denna stund kan grann öring stå och invänta sin föda. Därför är kasten korta och försiktiga.

Spökfiskaren är skygg därför att öringen är skygg. Det är därför han då och då får närkontakt med denna stridbara varelse och

stulen, försvunnen eller trasig. När han väl fångar en fisk så är den alltid några centimeter längre och några hekto tyngre än vad verklighetens mått faktiskt avslöjar. Vi känner alla igen honom mycket väl. Han finns i olika grad hos varje fiskare och med all sannolikhet i nästan varje fiskeberättelse.

En verklighet utan dramatik är dock ett trist faktum, som få skulle finna nöje utav. Jag lämnar det upp till er, ni får tro vad ni vill om dessa korta fiskehistorier från två veckors fiske på vidda. Till viss del finns bildbevis på vad jag tillsammans med min gode vän Fredrik "Lubben" Orvehag lyckades fånga. I verkligheten blev dock mina fiskar trots allt inte större sedan Lubben reste hem efter en veckas fiske och jag fortsatte fiska ensam.

Fiskeskrönaren känner vi igen. I själva verket tycker vi att det är en trevlig och ganska charmig prick, trots att han efter en stunds bekantskap avslöjas som en egentligen tvivelaktig figur. En ännu mer tvivelaktig figur är fiskemagikern, mer skrockfull än de italienska och senegaliska fotbollslandslagen tillsammans.

Fiskemagikern i oss tystas ned och göms undan för omgivningen som den vore vår hemligaste öringsström, medan vi gärna lyssnar till fiskeskrönaren. Fiskemagikern har sina riter, sin turkeps, -skjorta och en eller annan maskot, kanske en stilla bön till högre eller lägre makter, eller till och med en sång, som han nynnar eller visslar på, för att oturen skall bli det motsatta. Här följer en sann berättelse om fiske och magi.

Fiske och magi

när han väl fått det, kan hans personlighet inte undgå av att färgas av öringens. Vi börjar umgås med öringen för att den påminner något om oss själva och vi finner platserna där den befinner sig mycket tilltalande. Spökfiskaren är som en öring. En något udda, tillbakadragen, analyserande och iakttagande varelse, med ett tålmod oroväckande långt som kan brista och då påminna om öringens ilskenhet när den sitter på kroken. En sådan upplevelse får omgivningen att häpna. Omgivningen förstår sig inte riktigt därför på öringfiskaren, lika lite som han, än hur mycket han försöker, ej helt lyckas förstå öringen.

På håll kan jag se att spökfiskaren inte lyckas fånga någon öring trots att han ser ut att kunna öringens språk. När jag vandrar därifrån och vänder mig om för att skåda ut mot vattnet är det som att jag ser mig själv i spökfiskarens vadare, fastän än det rökfyllda vattnet ej förmår att skapa några spegelbilder.

Stridbar öring och selektiv harr

På vägen hemåt blir jag hejdad av dussintals harrvak som stoppar mig när jag skall vada över till den andra sidan älven, där 6 fiskare ständigt byter flugor för att lista ut vad harren äter denna natt. Jag tacklar mitt spö och gör som den sjunde fiskaren försök att bidra till mina grannars analys.

Efter några flugbyten sitter en haröre dubbad nattslända med guldskalle på tafsen. När den sjunker drar linan direkt över till mina grannar på andra sidan den 25 meter breda älven. Sedan tillbaka till min sida och tillbaka till deras. Fram och tillbaka. Genast förstår jag att det inte är någon harr på kroken, utan tvärtom den fisk spökfiskaren var ute efter, nämligen den kära öringen och med all sannolikhet, med tanke på dess stridbarhet ett grandioست exemplar troligtvis överstigande 2 kg.

Trots att fisken tömmer rullen på fluglina och några meter backing kom det att visa sig att öringen inte väger mer än kilot och något hekto till. På sätt och vis är denna fisk tagen på en traditionell harrfluga, men inte helt dålig öringfluga, signifikativ för resan. När jag och Lubben försökte med all tänkbara flugor

Innan turen till Vidda hade jag gjort en nyinvestering i form av en ny sovsäck som skulle klara av det karga klimatet på Finnmarken. När Lubben och jag anlände till stugan som vi skulle bo var den så kall att jag genast fick lust att krypa ned i sovsäcken. När jag packade upp den ur påsen fann jag ett tecken i form av en svart fleecehandske liggande alldeles bredvid den. Jag visade den för Lubben som var upptagen med att få igång järnkaminen och han tolkade det mystiska tecknet som sådant; Om jag skulle lägga den i min högra byxficka skulle det medföra en sällan skådad fiskelycka.

Sagt och gjort. Ned med handsken i nämnda byxficka bara. Värmen hann aldrig stiga i stugan förrän vi begav oss på vår fisketur. Vi knallade åt var sitt håll av jokken och kom överens om att träffas vid en speciell punkt där vi skulle göra upp ett läger och fiska över natten. När vi efter några timmar sammanstrålade vid lägret, hade vi fångat varsin grann kilosöring lagom till middagen vid elden. Öringarna till trots hade fisket var segt under de sena kvällstimmarna. Vi hade inte sett ett enda vak och förstod att fisken stod djupt även under kvällen. När vi efter middagen såg att fisken började vaka uppströms oss var det en syn så lockande att vi inte hade tid att sörpla i oss de sista munnarna av vårt kaffe.

Två timmar senare hade Lubben visat att han förutom är en hejare på att dra Lubb ur havet, även är en mycket god harrfiskare då han under denna korta period lurade upp fem harrar mellan 50 cm och 53 cm till sin nya favoritfluga, Ismopuppan. Samtliga harrar fick sin frihet åter. Tro inte att Fredrik tackade de som givit oss diverse tips om denna fiskeplats, eller geniet som uppfann flugan som fiskad rätt i fel händer kan fiska upp vilket vattendrag som helst, nej han tackade mig för att jag hade stoppat den svarta handsken i min högra byxficka precis som han sa. Tack vare den svarta handsken hade han upplevt sitt bästa harrfiske någonsin. Eftersom mitt fiske inte gick lika bra var

lura gråharren då nöp nästan dagligen en grann öring på kilot och uppåt i och vi gavs lika mycket action som tre kilosharrar tillsammans skulle ha givit. Vanligtvis brukar det ju vara tvärtom. Man står utvadad och byter flugor och knyter nya tafsar för att lyckas fånga en öring, men man fångar bara harr. Harren har ju ett rykte om sig att vara mer lättlurad än öringen, ja nästan makrillartat naiv.

Men denna resa går rakt i motsatsens tecken. Även harren kan vara en riktigt svår nöt att knäcka, speciellt då de större exemplaren.

Harren som aldrig högg

Jag hade provat allt. Allt hade jag provat, på olika tider av dygnet, i olika färgkombinationer och storlekar, men ändå hade jag inte svaret på gåtan. Vid två tillfällen var det nära, då hade den långsamt stigit som en sol om morgonen, men snabbt och mycket vaksamt studerat mina flugor och krasst konstaterat att de inte var tillräckligt skickligt bundna för att se verkliga ut. Vid dessa tillfällen hade jag sett dess purpuröda fena retsamt åter styra kosan mot botten utan någon av mina flugor som sällskap. Denna syn var tillräcklig för att Lubben och jag, var och varannan natt begav oss till älvsträckan under nätterna då vi fiskade på Vidda.

Hela strömfåran var livlös på dagen. Några minuter efter midnatt var vi på plats, då viste vi att harren som aldrig högg skulle avlägga den första försiktiga kyssen mot ytan på sin bestämda ståndplats. Därefter skulle den under dagtid livlösa sträckan under två timmars tid bubbla av vakande fisk, innan allt skulle vara livlöst igen. Harren som aldrig högg vakade under denna period cirka 10 gånger varje natt och vi provade att lura den med varenda liten fluga vi hade i våra välsorterade askar. Men fisken var mer

jag dock inte lika övertygad om handskens magi, men Lubbens predikningar fick mig att ge den ett fortsatt förtroende.

Dagen efter fick därför handsken ligga kvar och då blev det min tur att fånga min då största harr på 54 cm. I tyst tacksamhet gjorde jag tummen upp åt Lubben samtidigt som jag med andra handen pekade på höger byxficka. Den tredje fiskedagen var en sådan trist kall och blåsig fiskedag när ingenting händer, inte ens småfisken var intresserad av våra flugor, trots att den tidigare succéflugan Ismo luftats flitigt och den svarta handsken låg där den skulle.

Elden hade falnat ut och vi trötta och dåsiga efter middagen. Ryggsäckarna var packade för hemvandring och blåsten hade inga tankar på att kapitulera fastän midnattstimmen var slagen. Vi hade fiskat på exakt samma plats där Lubben lurade upp de granna harrarna två dagar tidigare. Efter lögnen vid elden blev Lubben plötsligt allvarsam och frågade om jag verkligen inte förlagt den svarta handsken på en annan plats än där den skulle vara. Jag tog upp den ur min byxficka för att visa honom beviset. Med ryggsäckarna på vara ryggar var vi redo för hemfärd när jag plötsligt blev antastad av två flygande kryp som visade intresse för min smutsiga blå fiskejacka.

De visade sig vara två feta nattsländor likt vampyrer vaknat till liv tidigt på det nya dygnet. Tecknet följdes snabbt av att den första vakringen på flera timmars fiske försiktigt hördes uppifrån. Från exakt samma sten som förrförra natten började en vakringsexplosion utöver jokken. Ryggsäckarna slängdes av och flugspöna tacklades omgående med olika nattsländeimitationer.

Lubben valde ismo, jag supperpuppan, samtidigt som vi kom överens om att jag skulle fiska med den svarta handsken påtagen, då den

svårflörtad än en gammal nunna och den tidigare groteska harren Lubben lyckades fånga. Med tanke på att det var just denna harr som satte igång vakorgien varje natt och att den till skillnad från 60 cm harren vi fångade var den stört omöjlig att locka till hugg, var vi övertygade att harren som aldrig högg var den allra största på sträckan. Vi, och senare enbart jag, kastade mot harren i genomsnitt 30 kast varje natt under nästan två veckors tid, men den fortsatte bara försiktigt, nonchalant och arrogant vaka och ignorera varje flugimitation som flöt ovan dess huvud.

Vad åt fisken? Hur stor var den? Var det min drömharr? Är den med andra ord över 60 cm? Under andra veckan när jag fiskade ensam återkom dessa frågor så snart jag tänkte på fiske och det gör jag i genomsnitt minst 20 gånger om dagen. Alla vakringar till trots, lyckades vi sällan till fullo med vårt fiske på sträckan, trots att det då och då var nattsländekläckningar och våra flugaskar var fyllda med nattsländeimitationer i olika stadier såsom klinkhammer, förtyngda nattsländepuppor, supperpuppor, svarta och bruna flytande nattsländor och då givetvis ismopuppan som även den svek.

Våra flugor ratades som ungarlen som gör allt för att bli brudgum. Inte ens småharren var intresserad av våra nattsländor. Mitt i all nattsländekläckning visade sig olika bäcksländeimitationer bli vår räddning från att bli fisklösa. Dessa flugor hjälpte dock inte att locka harren som aldrig högg till hugg. Flugor efter fluga byttes ut efter ett par kast, skägghjulet på hakan och håret på hjässan kliades bort när jag försökte förstå mig på harrens diet.

Vad hade jag inte provat? Harren fortsatte vaka på sitt försiktiga nästan rödinglika sätt bara fem meter ifrån mig. Mitt tålmod hade ställts för sin kanske allra största utmaning någonsin. Hade jag inte haft tålmod skulle jag aldrig kunna bli intresserad av fiske. Därmed kanske jag skulle ha sprängt jokken med dynamit för att få fiskj-vln upp till ytan, som bonus hade jag säkert fått en mängd harrar över kilot. Hade jag inte flugfiskat skulle jag kanske lura harren med mask eller spinnare under dagtid när harren står bakom sin sten i sin djupa grop vid botten. Hade jag nyss börjat flugfiska skulle jag med all

uppenbarligen inte fungerade i min högra byxficka längre. Lubben uppmanade mig att bränna den som ett offer till fiskegudarna. Efter ett kast sög det i på Lubbens ismo och innan jag bytt tafsspets var en kilos-harr bärgad. När jag väl knutit ihop en hållbar tafs försökte jag knyta fast puppan på den. Den fastnade i handsken i stället. En kort svordom mumlades, en snabbare tanke för genom skallen. Superpuppor har jag gått om och handsken har jag ingen nytta av.

Tanken ledde till en handling som gjorde att den falnande elden började brinna igen. Inte ens näver brinner bättre än fleece. När jag började fiska hade Lubben även lyckats fånga en läcker öring som dock tärde på den sköra ismopuppans lack till den grad att den repades till oigenkännligt utseende. Tio minuter senare gick han upp på land och rensade kilosharren som vi sparade till kommande dags måltid.

Fisken obducerades mycket noggrant och en gul röra bestående av det som en gång föreställde bäcksländenympor fanns i magsäcken. Lubben påtalade att han givit mig två exklusiva och i kostnadshänseende mycket dyra ismopuppor och ville nu ha någonting i gengäld från mina välfyllda flugaskar, då fisken helt plötsligt börjat rata ismopuppor. Även den mindre harren blev helt selektiv. Han synade mina flugaskar lika noggrant som han obducerat harren. - Den ser bra ut, kan jag ta några sådana? Frågade Lubben - Ja visst sade jag. Jag har själv bundit dem, men trots dess naturtroga utseende har jag bara lyckats fånga en liten öring på flugan. Lubben tog två exemplar och jag skrattade hånfullt åt honom, samtidigt som jag skakade tvivelaktigt på mitt huvud för att påvisa min fiskekamrats dumhet. Stackars Fredrik vet inte att det råder en förbannelse över flugan.

Sedan händer ett mirakel, något som troligtvis hade ett samband med att handsken tillsammans med en slarvigt bunden superpuppa offrades till fiskegudarna för bättre fiskelycka.

sannolikhet fiska med klassiker såsom march brown, red tag, black zulu, eller varför inte europa tolvan, omedveten om vilka insekter som kläckte i jokken. Eller varför inte europa tolvan tänkte jag. Jag tog loss en gammal europa tolvan från min illa tilltygade flugfiskevästs slitna flughållare.

Jag höll upp flugan mot skyn och beskådade den. Även den var mycket sliten och det var osäkert om den hade förmågan att flyta då hacklet blivit platt. Nåväl den skulle få chansen den arma kraken. Jag hade ju provat allt, så vad hade jag att förlora. Sagt och gjort. Flugan fick göra sitt inhop och när den landade på ytan straxt ovan harrens vak sjönk den som en sten såsom jag hade befarat. Linan hann flyta en meter sedan gjorden harren som aldrig högg ett undantag, dvs den högg.

Kampen blev dramatisk och bevittnades av två fiskare. Harren stod i perioder stilla på botten och gjorde därefter öringlika slow motion rusningar längs botten. När harren visade sig i vattnet för första gången förstod jag att det inte var någon drömharr jag hade på kroken och därmed kunde jag ta hem fisken lite hårdare för att inte pumpa ur den all kraft så att den får en mjölksyreöverdos, vilket fångade harrar från 7 hekto och uppåt har en tendens att få när man drillar dem för länge. Då blir de liggande halvt livlösa på rygg i vattnet och det tar mycket lång tid för dem att återhämta sig.

Väl i håvgarnet togs harren försiktigt upp och mättes längs ryggraden på mitt spö till en längd av 53 cm. Sedan släppte jag iväg den. Lyckligtvis simmade harren iväg i riktning mot sin ståndplats utan tecken på mjölksyreöverdos. När jag 20 minuter senare vadade iland gratulerades jag av en fiskare som sett kampen. Sedan följde ett intressant och givande informationsutbyte om fiske på minst lika många minuter. Han sade att det var sista natten på Vidda för hans del. Innan fiskaren ivrigt lockades ut i vattnet av en imponerande vakring. Samma vakring från samma plats där harren som aldrig högg, men i det 1001 första kastet gjorde motsatsen. Lycka till sade jag, det är en svårlurad krabat som tog mig över 10 nätter att överlista.

Flugan som inte fångat en fisk vörd namnet dimper ner sju meter uppströms Lubben dit han kastat den för att locka en liten diskret vakrings upphovsfisk till hugg. Flugan hinner knappt sjunka och flyta en enda meter innan det tar stopp, tack vare att en harr som stört min nattsömn de senaste åren har svält den. Spöt böjer sig direkt av fiskens tyngd.

Kampen blev i förhållande till fiskens mått väldigt kort. På strandkanten mättes den till 60 cm och jag tog ett snabbt och slarvigt fotografi av den mycket lyckliga fiskaren och den mindre lyckliga harren. För att trösta harren fick den simma tillbaka till sitt hem under ytan. När den återhämtade sig vilade den stilla på botten så att Lubben kunde ta fler fotografier av den. Vi stod stilla och beundrade den när den var lika stilla under vattenytan. Likt en kändis for den iväg från fotoblixtrarna så fort vi som fotografer knäppt våra bilder. Det var den största harr Fredrik fångat och jag sett. Jag tackade för föreställningen och Lubben tackade inte mig för att ha bundit denna fluga i första hand, utan för att jag slängde handsken på elden. Det var denna rit som var avgörande för hans fina fångst.

Guldfeber

Konstigt nog kände jag faktiskt inget avund mot min fiskebroder som bröder annars har en tendens att göra mot varandra över den andres lycka. Tvärtom kände jag mig väldigt lyckligt lottad över att få fiska på denna plats där harren hade en medelvikt som vida översteg de i jämförelse svultna och magra gästrike- och västerbottniska harrarna jag vuxit upp med. Vi hade dessutom under de två kvällar vi fiskat på sträckan varit helt ensamma på den. I tanken var vi som två guldgravare uti ödemarken som efter många års sökande funnit vår guldådra i ett mycket omfattande vattensystem.

Vi försökte vara tysta om vårt fynd, ty med ett sådant vatten umgås man mer än gärna under flera veckors tid och några andra fisketurer behövs då

Sista natten på Vidda

Brr, vilken kall natt. Den första riktiga höstnatten kyler ner mig redan i början av augusti. Frostnatten är nära och kallröken är kraftigare denna natt, än natten då spökfiskaren lade beslag på min favorit forsnacke. Fyra lager kläder hjälper föga. Inte konstigt att man längtar till varmare breddgrader när man står utvadad i sina andningsvadare och skakar som om en elektrisk stöt ständigt for mellan huvud och tår. I natt är den sista natten på vidda och trots kylan så vakar fiske och tar då och då min fluga.

Fisken verkar ha någon slags telepatisk kontakt med mig, ty så fort jag tänker på livets andra glädjeämnen behagar den i just de ögonblicken hugga på min fluga. Mina mothugg uteblir och jag får överhuvudtaget inte kontakt med någon större fisk. Jag missar hugg efter hugg av fiskar som tidigare under resan undvikit mina och Lubbens flugor. Till och med den skygga öringen som Lubben offrade hela sista natt på att lura har huggit på min muddler vid två tillfällen, men mina mothugg har varit försenade som ett tåg. En så pass stor öringen brukar bara ge dig en chans, sedan blir den skrämmd. Denna fisk var ytterst givmild då den gav mig två chanser. Någon fler chans lär det icke bli. Min färd går uppströms. Jag knyter på en ny tafs med skakande händer. Knyter på samma fluga som Lubben fångade sin drömharr på för tio dagar sedan.

Ställer mig på samma plats där han stod och slänger fluglinan åt de håll han slängde den. Allt för att locka 60 centimetraren till hugg. Jag drar i fluglinans å att jag hela tiden håller kontakt med flugan i mitt uppströms fiske. Inget händer på 10 kast. Kallröken är nu så tjock att man bara kan se 50 meter utöver vattnet. Uppströms mig vakar ännu en gång harren som aldrig högg på 1000 kast. Men till denna madam når inte min fluglina. Mina tankar om två kilos harren är att den nog har begivit sig av. Det är därför ingen ide att stå kvar här och fiska på den. Jag tänker på hur skönt och framför allt varmt livet i civilisationen kan vara, medan jag gör ett okoncentrerat kast uppströms. Med tankar

egentligen inte. Vi kände mycket oss stolta och lyckligt lottade att få vara vid just vid denna jokk av alla ställen på moder jords stora yta. Stolthet är en härlig känsla som dock försvinner om den inte delas med någon. På samma sätt sprids rykten om guldådror snabbt för andra guldgrävare och snart uppstår ett litet Klondyke där varje lyckosökare söker sin belöning. Jag vet inte om det var ryktet om Lubbens jätteharr som veckan senare lockade dit fiskare från när och fjärran, men jag tror det.

En kväll räknade jag att på en sträcka av ca 500 meter fiskade inte mindre än 14 personer, då var känslan densamma som att fiska hemmavid i Älvkarleby. Pondera att alla dessa fiskare tar upp ca 7 hg fisk varje dag och ställ det i proportion till hur mycket fisk ett fjällvatten reproducerar och ni förstår själva att matematiken är dömd att hamna på minus i långa loppet.

Den kvällen tog jag hem min sista fisk från jokken, en grann öring på dryga kilot, och lät därefter all fisk jag fångade återfå sin frihet. Det kändes som guldådran förlorat sin rikedom och jag begav mig söderut för att finna en ny sådan och fann den efter bara någon kilometer. Där på motsatta sidan forsnacken hade jag fångat min dittills största harr på 54 cm, fångade jag under två timmars otroligt fiske två mycket granna kilos öringar och tappade en betydligt större sådan som gjorde en hysterisk laxrusning så att backinglinan sträcktes ut tio meter bara några sekunder efter hugget.

Den gula dagsländenymfen släpptes chockad och omtumlad efter turen i öringens käft och förmådde därefter inte att fånga en enda fisk. Den är inspärrad i flugasken och beräknas att återfå sitt förstånd och därmed sin fisklighet först till det sena harrfisket i oktober. Inte nog med det, däremellan fångade jag en enormt fet harr på 53 cm och kort därefter en något slankare herre på 57 cm som jag lät fotografera. Att jag skulle återvända inom kort till denna plats var betydligt mer förutsägbart än fjällvädret och

och koncentration på en annan ort, hinner jag inte dra in fluglinan tillräckligt snabbt för att jag skall ha kontakt med flugan. Fluglinan stannar upp 5 meter uppströms mig. Bottennapp hinner jag tänka innan spötoppen rör sig som en jojo i snigelfart. Trots min tidigare okoncentration får jag omedelbart kontakt med fisken och känner att det är en mycket stor harr jag har på.

En öring i liknande kaliber hade gjort tjuvrusningar så att rullen hade skrikit som stucken gris. Denna fisk står liksom fast på botten och gör långsamma rusningar om ca 10 meter längs med den. Minutrarna går. Allt känns rätt, även om jag har svårt att styra fisken dit jag vill. Kroken sitter väl i käften, det är ingen öring med vassa tänder, tafsen är ny och grov för en harr att knäcka - 0.18. Inget kan gå fel. Faktum är att jag inte ens känner mig nervös, då allt känns så förbannat självklart. Min drömharr är bara minuter från att bärgas. Spöet är härligt böjt som en pilbåge straxt innan pilen skjuts iväg.

Då händer det som bara inte får hända, fluglinan kommer emot mig och piskar mig hårt i ansikten. Det gör förbaskat ont med tanke på den kalla fuktiga och kalla luften som lagt beslag på hela vattendraget, men ännu mer ont gjorde det att jag tappade mitt livs största harr på grund av slarv, ett nybörjarmisstag, då knuten till flugan gått upp. Hade jag varit 20 och några år därtill hade jag knäckt flugspöet i ilska, nu skriker jag ut det illa valda tre-staviga ordet som börjar på bokstaven mellan j och l och slutar på samma bokstav, samtidigt som en stenklump sätter sig som en blykula i bröstet och träffar mig som bara sorgen kan göra. Jag gick hemåt med tunga steg med mitt huvud nedsänkt så att hakan träffade min ömma bröstorg. Jag var tyst som tusen skogar om hösten,. Sorgsna män visslar inte. En mycket snöplig sorti från 14 dagars mycket trevlig fiske, men min dröm lever vidare och fortsättning följer. En dag kommer jag fånga en två-kilos harr

Så då en kort summering av resan

Harrklassen: Guld till Fredriks eller Lubbens harr på ca 2 kg exakt 60 cm, Silver min harr på ca 1.7 kg exakt 57 cm, brons min harr på ca 1.4 kg exakt 54 cm.

rödingens gåtfullhet.

Spökfiskaren

Fingrarna är kalla som stål en vinternatt. Den känns som min tunga skulle fasta om jag slickade på dem, men det har jag lyckligtvis inte gjort på nästan tre decennium.

Andetagen andas ut osynliga moln som inte syns i den tjocka kallröken som lagt sig som en grå lång slöja över hela vattensystemet. Från vattnet är synen begränsad. Allt är tyst även riporna och räven kniper käft. Allt är tyst förutom den ständigt sjungade forsnacken vars melodi kan höras på en kilometers avstånd. Den är vacker och mycket lugnande för en stressad stadsbo.

Denna natt ackompanjeras den av tonerna av en försiktigt sprakande eld av näver och småpinnar, som gör allt för att hålla mig varm denna kallrökiga natt. Redan i unga år fick jag information om att kallrök var ett likhetstecken med uselt fiske. Något senare kom jag på att det sannolikt beror på att inga insekter kläcks och att därför fisken inte gör någon onödig ansträngning att finna föda.

Dock kom jag att överbevisas av den största insjööring jag någonsin fångat på flugspö, när jag fångade den i kallrökstimmarna. Det är ändå härligt att vistas ute om nätterna i det fria när kallröken ligger som ett täcke över vattnet. Tillsammans med eldens knaster och forsnackens brusfyllda toner skapas en trolsk stämning över vattnet och i fantasin, när man inte sett en kvinna på tio dagar, dansar älvor som lågorna i elden till ute vid vattnet till naturens ljuvligaste sång. När man stirrar in i brasan och tömmer både sin blick och hjärna på innehåll där. Jag beslutar att ligga kvar och vänta ut att den värsta kallröken har lagt sig. Även väntan har sin njutning.

Öringklassen: Guld min öring på ca 1.7 kg, silver min öring på ca 1.5 kg, brons delas på två fiskar på ca 1.3 kg. Bästa naturminne: Guld: Se Fredriks drömharr simma åter till det fria, Silver; Jaktfalkens flyguppvisning, Brons: kungsörnen som inte såg oss förrän vi såg den

Trevliga sällskap under resan: Lubben framför allt. Värden Nils-Rolf likaså. Havsfiskeguiden Bjarne som fick mig att börja kalla Fredrik för Lubben, då det var den värsta lubbfiskaren han någonsin haft i sin båt som styr tusentals fiskare över Altafjorden. Vi, dvs Lubben och jag hade ett kort samtal och möte med finnmarksexperten och författaren Bo Isovaara med fru Lisbeth. Han gav oss intressanta tips inför framtiden under de korta samtalet. Fler tips fick jag av det mycket trevliga fiskesällskapet som visade sig vara länsmän med mig, till 75 % kommande från Edsbyn och 25 % kommande från Alfta. Med exakt samma siffror röstades ishockey ned till förmån till bandy som sporten nummer ett, under en häftig debatt under middagen jag tillbringade i deras sällskap.

Min röst på fotboll hörsammades inte. Hälsingegänget har fiskat på Vidda i över tio år och hade därför många erfarenheter att dela med sig. De var de första att använda flytring i vattnen på Vidda och succén av det experimentet har gjort att de själva och andra har fortsatt i samma plask. Mest häpnadsväckande var ändå deras björnhistorier från trakterna hemmavid. Vandrarhemsvärdarna i Alta var även mycket trevliga och herrn i sällskapet såg mycket sugen att följa med oss när vi begav oss ut på tur. Han var en riktig fiskegalning visade det sig. Mest intryck gjorde nog ändå värden Nils-Rolfs 80-åriga mor som under vinterhalvåret åker skoter med sin väninna till marknaden i Alta ca 10 mil därifrån hon bor. Sådana personer är lika svåra att glömma som fiskarna man tappade under

På denna sida jokken får jag garanterat fortsätta fiska ensam. Inte ett spår av en annan människa syns till här. Trots att jag återgav de mycket fina öringarna och harrarna friheten här för två dagar sedan har kvällens fiske varit förhållandevis skrämt, då jag endast lyckats lura en harr på knappa kilot och öringen som gjorde att min gula dagsländenymp alltjämt är psykisk obalans har inte syntts till. Undrar om den återkommer nu i kallrökens trygga skydd. Om ett litet tag kan jag göra ett försök att fånga den. Jag behöver inte stressa, då jag har hela nacken för mig själv. Jag ger elden konstgjord andning när den håller på att dö. När den sakta återupplivas stirrar jag in i lågorna igen och glömmer min omgivning för en stund.

Dagens största upplevelse var inte den granna harren jag fångade, utan den uppstod straxt dess efter. Då jag stod utvadad i jokken hördes ett väldigt liv från två fåglar långt ut vid selet. Den större jagade den mindre så att den sistnämnda gav ut ett skri som på människospråk borde att betytt dödsångest ungefär. Den mindre lyckades dock liksom min gula stackars dagslända undkomma med livet i behåll, men med ett trauma som ett mörkt minne för all framtid. Det som var fjärran blev nära och förbi på ett ögonblick. 15 meter ovanför mig i några hundradelar flög en fågel formad som en falk och stor som en kråka. Jaktfalkens presentation skulle göra vilken stridspilot som helst grön av avund. Så nära en sådan sällsynt fågel tror jag aldrig att jag kommer vara igen. Att i en sådan kort frekvens hinna ta fram kameran ur jackfickan och ta kort på den snabbt flygande fågeln krävde en snabbhet som skulle få Lucky Luke "mannen som drar som snabbare än sin egen skugga" att framstå som en

resan.

Spelartruppen

Eftersom jag till en tredjedel är lika stor fotbollsfanatiker som flugfiskedito, får jag då och då för mig att jag är en fotbollsmanager när jag analyserar vattnet och väljer vilka flugor som skall få mitt förtroende och därmed speltid. Fiskar de dåligt byter jag ut dem utan att ta hänsyn till eventuella divaliteter och protester. Jag brukar välja en 4-4-2 uppställning av flugor då jag fiskar i strömmande vatten och övergå till en mer offensiv 4-3-3 uppställning när det börjar kläcka.

Nu förstår ni säkert ingenting, men låt mig förklara. Målvakten står för det bottenära fisket, såsom en hyperförtyngd husmask, fyrbackslinjen av diverse guldsallar för det djupa fisket, mittfältet av tvåvägsspelare som både kan fiskas djupt och strax under ytan och anfallet av diverse torrflugor. Med hjälp av Lubbens och mina erfarenheter från vårt fiske betygsätts min spelartrupp. Första halvlek räknas som den första veckan och andra halvlek den andra veckan.

Betyg- 0=värdelös, 1 =underkänd, 2=godkänd, 3=bra, 4 = mycket bra, 5 = minkklass

Målvakt: Förtyngd husmask. Hade inte mycket att göra. Fick göra några kast i värsta blåsten, när fisken stod som djupast. Fisklös. Kan bättre. Betyg 1

Ytterback: Guldsalle påfågelnymf. Tog chansen när det visade sig att de få fiskar vi tog upp för obduktion innehöll en mängd snäckor. Succéstart fångade en grann öring på dryga kilot efter bara två kast. Därefter mattades den av. Betyg 2

Mittback: Guldsalle haröra: Första val när fisken står djupt mitt på dagen. Fiskade även bra på natten. Största harr ca 1.7 kg, Största öring ca 1.3 kg. Betyg 4

Mittback: Förtyngd bäckländenymp. Att på första kastet fånga en harr på 60 cm är

snigel. Röken tilltar och kylan gör den sällskap.

Nu kan jag bara se ett 30-tal meter bort. Jag väljer därför ligga kvar vid den lilla elden som då och då slocknar. Jag förbannas över min oförmåga att göra upp en riktig eld. Utan den kunskapen kan jag inte göra några längre vandringar på vidda på egen hand, det inser jag nu i kylan som blir påtaglig vid den falnande elden. Nu skulle ingenjören Lubben varit här och givit mig råd. Han kan skapa värmande eldar av blötaste träd och jag kan knappt med näverns hjälp återuppliva min lilla brasa. Medan jag koncentrerar mig på att göra upp en eld går återigen den rökiga omvärlden mig om intet. Inte så pass att jag med mina ytterst känsliga och tränade öron skulle undgå att höra minsta lilla harr - eller öringvak ute vid jokken, men ändå tillräckligt för att en annan gestalt skulle uppenbara sig. Bredvid mitt tacklade flugspö vid buskaget närmast stranden sticker ett likadant upp tio meter därifrån.

En kort stund undrar jag om jag ser dubbelt på grund av att jag andats in alldeles för mycket rök, eller att jag under tiden jag legat och väntat på att kallröken skall släppa sitt grepp om selet lekt alldeles för mycket med mina hjärnspöken. För att stilla min nyfikenhet sträcker jag på mig och ställer mig på mina knän. Min blick kan nu följa det andra flugspöet nedåt och där ligger nu en spanande fiskare filosoferande samtidigt som han ser ut över jokken. Hur i all sin tar har han kommit hit, samtidigt som jag undgått att märka honom. Inte en bruten kvist, ingen snubbling över resterna av ett övergivet renstängsel, ingen kluns i vattnet, eller någon svordom har hörts, som om det var jag själv med min långa ben och inte helt perfekta balanssinne som älgade fram genom buskagen.

att likna vid att en åskådare skulle komma in för ett land i en vm-final och avgöra förlängningen. Vilken sensation. Den riktigt grova harrens favorit. Största harr ca 2 kg. Största öring ca 1 kg. Betyg 4

Ytterback: Förtyngd dagsländenymf. Ung och oprövd fick den en sju helsikes åktur i en öringskäft så fort den mötte ytan. Troligtvis resans största öring tog den och drog ut hela fluglinan och flera meter backing innan öringen spottade ut den när den uppenbarligen inte smakade väl. Kom aldrig tillbaka in i matchen därefter. Fortfarande chockad. Betyg 1

Ytermittfält: Superpuppan. Nej, nej, nej. Resans besvikelse levde gott på gamla meriter och fick därför mycket fisktid. Flugan brukar vara suverän vid nattsländekläckningar, men att som toppfisk lyckas fånga en fisk på 3 hg på Vidda kan inte bli annat än underkänt. Betyg 1

Centralt mittfält: Muddler minnow. Lika stabil och given i startelvan som guldsalle harörat. Öringarnas favorit fiskade som vanligt bra. Tog en och annan öring med toppvikt på dryga kilot och största harren vägde knappt kilot. Betyg 3

Centralt mittfält: Klinkhammer. Osynlig i första. Spelade upp sig i andra. Då förutom den större harren visade ett vagt intresse simmade upp och synade flugan men högg inte. Öringen gillade dock flugan. Den gula varianten fiskade bäst. På den lyckades jag lura en öring på ca 1.5 kg, samma kväll som en annan tog med sig flugan ned i djupet. Betyg 3

Ytermittfält: Black Gnat. Liksom superpuppan en stor skuffelse. Det är uppenbart att fjällfiskets favorit ej passar lika bra längre ned i skogslandet. Sämst på plan. Betyg 0 (utbytt mot svart bäckslända efter 25 minuter)

Anfallare: Ismopuppan. Absolut minkklass. Rätt fiskad i fel händer är den effektivare än rotenon och kan ödelägga hela Finnmarksvidda. Bör förutom etik och moral, även fiskas med en tämligen grov tafs, då den större öringen och harren tar den sköra flugan mycket hårt. Båda min ex som jag fick av lubben slutade sina dagar på jordelivet

svalda i en sylvass öringkäft. Skadad och utburen på bår efter 40 minuter. Största öring ca 1.7 kg. Största harr ca 1.3 kg. Betyg 5. (utbytt mot euro-12 efter skadan)

Anfallare: Streaking caddis storlek 13. Både storharren och öring ratade denna fluga. Därför utbytt mot Åbosländan efter 45 minuter. Betyg 1 Avbytarna: Svart bäckslända storlek 16. Bytte av black gnat och fick spela som anfallare då jag samtidigt bytte från ett 4-4-2 system till ett 4-3-3 system. Fiskade bra även när fisken var selektiv. Suceinhopp framför allt då det gäller den svårlurade harren. Största harr ca 1 kg. Största öring ca 7 hg. Betyg 4.

Åbosländan: Ersatte streaking caddis. Flöt som en kork och lockade upp fisk till den. Tvinnade dock en 0.18 tafs efter bara ett kast. Betyg 2.

Euro-tolvan: Ersatte den skadade ismopuppan på ett bra sätt. Lyckades inte minst lura harren som aldrig högg och får därför ett extra plus i kanten. Betyg 3 med råge.

För mer information från Guiden: Daniel Hård
070- 6764611, danielhard@hotmail.com

Författaren: Mats.Adel@kvv.se